

Uloga odgajatelja u dječjoj igri

Čeko, Lana

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:172:270745>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-06-27**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

ULOGE ODGAJATELJA U DJEČJOJ IGRI

LANA ČEKO

Split, 2021.

Odsjek za Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Studij preddiplomski studij Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

Predmet: Pedagogija ranog i predškolskog odgoja 2

ULOGI ODGAJATELJA U DJEČJOJ IGRI

Studentica:

Lana Čeko

Mentorica:

doc. dr. sc. Ivana Visković

Split, srpanj 2021.

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Dječja igra	2
2.1. Povezanost dječje igre i razvoja djece	3
2.2. Igra i razvojna područja	5
2.4. Suvremene klasifikacije dječje igre	7
3. Odgajatelj	9
3.1 Uloga odgajatelja u pripremi igrovnog okruženja	9
3.1.1. Igrovni poticaji	11
3.2 Odgajatelj kao promatrač.....	13
3.3 Odgajatelj kao zainteresirani promatrač i suigrač	13
3.4 Odgajatelj kao voditelj.....	14
3.5 Dokumentiranje dječje igre kao polazište za razumijevanje i poticanje razvoja dječje igre	15
5. Zaključak.....	17
Literatura	18
Sažetak.....	20
Abstract	21

1. Uvod

Igra je temeljna dječja aktivnost. To je način na koji djeca istražuju svijet neposrednoga okruženja, prerađuju osobna iskustva i stupaju u svrhovite interakcije s okruženjem. Igra se može determinirati kao multisenzorična, unutrašnje motivirana aktivnost djece koja se javlja u odsutnosti socijalne prisile, a djeci omogućuje slobodu izbora (Visković, Sunko i Mendeš, 2019). Kao takva, igra je prevladavajuća aktivnost odgojno-obrazovnoga procesa u dječjem vrtiću. Odgajatelj, kao reflektivni praktičar, može doprinijeti kvaliteti dječje igre, a njegova je uloga ključan čimbenik u cjelokupnome djetetovu razvoju. Jedna je od odgajateljevih uloga djetetu pružiti razumijevanje i poticati njegovu zainteresiranost za igrom i stvaranjem. Od najranije dobi veoma je bitno djecu uvesti u igru i naučiti ih kako se nositi s određenim pravilima kojima ih igra priprema za daljnji život i socijalne odnose s vršnjacima, okolinom i samima sobom.

Ovaj rad analizira uloge odgajatelja u dječjoj igri. Te je uloge moguće sažeti kao: uloge organizacije i pripreme igrovnoga okruženja, poticatelja, promatrača, suigrača i vrednovatelja igrovnoga procesa. Kako bi bolje razumio dječju igru i konstruktivno je poticao, od odgajatelja se očekuje i dokumentacija igrovnog procesa.

2. Dječja igra

„Igra je fenomen djetinjstva i obilježava dječju kulturu" (Rojić i Petrović- Sočo, 2015, prema Klarin, 2002, str. 5.). Ona se mijenja i razvija kao i djeca. Dijete se tijekom igre zabavlja, uživa i igra iz različitih razloga. Igra se može odvijati u zatvorenome prostoru ili vani, na otvorenome. Tijekom igre dijete može učiti i uvježbavati socijalne odnose. U igri djeca mogu koristiti realne igračke, ali mogu se koristiti i simbolima čije značenje oni znaju. Igru je moguće opisati kao aktivnosti koje dijete samostalno bira, a posljedica je toga izbora zadovoljstvo, uživanje i utjeha. Klarin (2017) smatra da igra uključuje socijalne interakcije i njezin značaj za cjelokupni je razvoj od iznimne važnosti. Igra djeci obogaćuje maštu, kreativnost i imaginaciju. Ona je nužna za psihološki, biološki i socijalni razvoj. Poriv je za igrom urođen pa, samim time, djeca imaju potrebu za igrom. Osobno je usmjerena i intrinzično motivirana te je vođena vlastitim idejama ponaosob. Uz sam pojam igre vezani su i neki stereotipi. Prvi se od njih odnosi na poimanje igre kao dječje aktivnosti, no činjenica je da se i odrasli igraju. Drugi se stereotip odnosi na shvaćanje igre kao jednostavne aktivnosti što nije točno jer je ona poticaj za cjeloživotni razvoj.

Visković i suradnici (2019) smatraju da je dječja igra na otvorenome nekoć bila uobičajena, a sada je sve manje zastupljena u životu djece. To se može protumačiti kao strah za dječju sigurnost i nesigurnost u njihove sposobnosti. Takvim pristupom ograničava se cjelovit djetetov razvoj, posebice razvoj djetetovih motoričkih sposobnosti, kreativnosti, samopouzdanja, a smanjuje se i koncentracija na okolinu i ne osigurava se vrijeme za razvoj samostalnoga mišljenja. Dijete igrom stvara mogućnost učenja o drugima oko sebe, svom okruženju i o samome sebi i razvija svoje kognitivne, tjelesne i socijalne sposobnosti. Uči se i samopouzdanju te usvaja emocionalne vještine. Ono igrom razvija "izvršne funkcije", poput kontroliranja impulsa, koncentracije, rješavanja raznih problema i samoregulacije ponašanja.

Jurčević-Lozančić (2017) smatra da pomoću igre djeca bolje upoznaju sebe, život i okolinu. Igra im, također, pomaže analizirati svoje postupke i ideje, razvijati kritičko i logičko mišljenje. Istodobno, djeca uče emotivno se prilagođavati određenoj situaciji te na taj način pridonose stvaranju osjećaja zajedništva. Promatrajući dječju igru, može se vidjeti kako djeca imaju različit pristup tomu fenomenu. Neka su među njima natjecateljskoga duha, dok druga teže suradnji. U igri djeca uče i prosocijalna ponašanja, kao što su čekanje reda, poštovanje i uvažavanje drugoga; uče se regulirati frustraciju, uče se suradnji, komunikaciji te stječu

prijateljstva. Uz pomoć igre dijete uči i razvija sposobnost usklađivanja osobnih ciljeva i prioriteta s ciljevima i ponašanjima druge djece.

Klarin (2017) tvrdi da postoji mnogo različitih klasifikacija igre. Moguće ih je klasificirati prema razvojnome statusu djece (funkcionalne igre, simboličke igre, igre uloga, igre s pravilima), prevladavajućim aktivnostima (motoričke, manipulativne, spoznajne, stvaralačke igre), socijalnoj razini (samostalna, paralelna, promatračka, suradnička igra). Dijete je sposobno igrati više igara odjednom, a razne igre mogu biti viđene u djetetovim različitim razvojnim fazama života. Djetetovo zanimanje vrlo je opširno i, jednim dijelom i zbog toga postoji pregršt klasifikacija dječje igre.

2.1. Povezanost dječje igre i razvoja djece

Došen-Dobud (2016) smatra da su djetinjstvo i igra dva fenomena koji se međusobno nadopunjuju u djetetovu razvoju, odnosno smatraju da razvoj igre uvjetuje razvoj djeteta. Sam pojam igre ima bogato značenje u razvoju djeteta, ali kako se ljudi mijenjaju i razvijaju, tako se i igra i način igranja mijenjaju, isto kao što se mijenjaju i djetinjstvo, pa i samo dijete. Djeca rane i predškolske dobi imaju manje mogućnosti stjecanjem iskustva u igrama u kojima postoje rizici, a razni su izazovi zapravo pozitivni i utječu na djetetovu neovisnost, pamet i sposobnost samoregulacije. Duran (2001) igru dijeli u tri skupine, a to su: funkcionalna igra, igra s pravilima i simbolička igra.

Došen-Dobud (2016) tvrdi da funkcionalna igra gradi temelj za daljnji razvoj igara, ali i samoga djetetova razvoja. Karakteristike su ove igre pokret i osjet, odnosno dijete iskazuje sreću i zadovoljstvo u prvim kretnjama i dodirima sa stvarima koje ga okružuju. Prilikom dječje kretnje i dodira s raznim predmetima ono razvija svoja senzorno-motorička iskustva. Na početku, dijete se igra svojim prstima i tijelom, a kasnije, kako se razvija, ono počinje puzati, hodati i skakutati. Puzanjem ono na svojem putu nailazi na brojne predmete i dolazi s njima u kontakt te tako razvija svoja iskustva i sposobnosti, ali i iskazuje zadovoljstvo. Duran (2001) se slaže s Piagetom da se pomoću funkcionalnih igara razlikuju slabe i jake teze, jer sama igra proizlazi iz djetetova doticaja s njegovom okolinom. U slaboj tezi na funkcionalnu igru u djetetovu razvoju utječe socijalna interakcija, a u jakoj tezi igra nije samostalno, nego socijalno

ponašanje. Funcionalna igra pojavljuje se već u prvim mjesecima djetetova života i potiče njegov osjetilni i motorički razvoj.

Šagud (2002) smatra da za razumijevanje simboličke igre odgajatelj treba biti više usmjeren na sam proces igre, a ne na njen rezultat. Simboličkom igrom djeca razvijaju kompetencije, stvaralaštvo i proces istraživanja. Prema Piagetu, ona djetetu omogućuje stapanje svijeta s vlastitim egom, a da pritom ne uvjetuje prilagođavanje vanjskom svijetu. Simboličku igru naziva se i igrom uloga, pretvaranja, igrom mašte, ali u definiranju same simboličke igre orijentiranost je na procesu, intrinzičnoj motiviranosti djeteta i fleksibilnosti, bez fokusa na krajnji cilj. Dijete se simboličkom igrom cjelovito razvija i uči se o svijetu i okruženju u kojemu se nalazi. U razvijanju simboličke igre u praksi se susrećemo s dvjema ulogama odgajatelja koje su od velike važnosti, a to su direktivna uloga i nedirektivna uloga. Šagud (2002) ističe da sve bitne elemente igre odgajatelj određuje direktivnom ulogom, a nedirektivnom ulogom neizravnim putem pokušava stimulirati dječju igru. Simbolička igra u sebi uključuje i radnju, kao međusobno povezane nedjeljive elemente. Složenost igre moguće je analizirati u sklopu njenih razvojnih dijelova i prema stupnju izazova djetetovih sposobnosti. Složena radnja unaprjeđuje djetetov razvoj, a određenu radnju smatra se složenom iako ona može biti rezultat oponašanja s minimalnim djelovanjem vlastitih kognitivnih struktura. Pomoću simboličke igre djeca razvijaju komunikacijske vještine i prilagođavaju se planu igre i ostalim suigračima. Zajednička igra na takav način podiže razinu simboličkoga kod djeteta.

Duran (2001) smatra da se igre s pravilima pojavljuju potkraj djetetova predškolskoga uzrasta, a sposobnost shvaćanja igre uloga osigurava lakši prijelaz na igru s pravilima. Ova vrsta igre prisutna je oko šeste godine djetetova života jer ono tada razumije pravila i sposobno je pridržavati ih se. Igru s pravilima dijete stječe i razvija svoje socijalne vještine, kao što su: razumijevanje drugih, dijeljenje, čekanje reda, samokontrola, suradnja i nošenje s pobjedom ili gubitkom. Igra s pravilima ima dvije osnovne funkcije, a to su socijalna diferencijacija i socijalna integracija. Socijalnom se diferencijacijom članovi grupe međusobno udaljuju i osamostaljuju, a socijalnom se integracijom uče poštovanju pravila i društvenih normi. Došen-Dobud (2016) smatra da igre s pravilima imaju određenu učinkovitost za socijalni dječji razvoj i prihvaćanje pravila, a, bez prihvaćanja pravila, djeca ne bi mogla funkcionirati jer im to olakšava razvoj u društvenome okruženju.

2.2. Igra i razvojna područja

Mendeš, Marić i Goran (2020) tvrde kako igra pridonosi cjelovitome dječjem razvoju te da se njome razvijaju motoričke, umjetničke, socio-emocionalne i spoznajno-istraživačke sposobnosti. Klarin (2017) smatra da dijete igrom razvija svoju motoriku i tjelesnu snagu. Motoričkim vještinama jačaju se gruba i fina motorika i koordinacija pokreta, a samom igrom dijete stječe mogućnost razvijanja svih motoričkih sposobnosti. Razvojem motoričke zrelosti dijete bira vrstu igre jer, primjerice, ako nije dobro u igri s loptom, ono će je izbjegavati. Dijete zato ne treba požurivati jer će samostalno odabrati igru za koju se smatra spremnim. U razdoblju do treće godine dijete uči trčati, hodati, puzati, skakati, penjati se, a samo kretanje pridonosi razvoju dišnoga sustava, ali različitim se pokretima razvija se i središnji živčani sustav. Najčešće se govori o razvoju grube i razvoju fine motorike. Kod razvoja grube motorike razvijaju se velike mišićne skupine i djetetu se pružaju veće motoričke sposobnosti i aktivnosti. Djetetov se hod od druge do treće godine razvija i postaje dinamičan, a ubrzanim hodom dijete postupno počinje trčati. Ubrzo dijete savladava skakanje na objema nogama, a zatim i na jednoj nozi. Na području je fine motorike također moguće proučavati djetetov razvoj. Dijete u razdoblju od druge do treće godine savladava svlačenje jednostavnijih odjevnih predmeta, može samostalno koristiti jedaći pribor i slagati i graditi oblike od manjih kocaka. Ubrzo nakon toga uči se korištenju škara, rezanju i lijepljenju, a čovjeka crta pomoću olovke. Finu motoriku može se pratiti na dva načina: djetetovom brigom o vlastitome tijelu i razvojem crteža. Dijete je u trećoj godini života prilikom radnje svlačenja i odijevanja, poprilično nesigurno, ali usvajanje takvih vještina proces je koji traje duže i treba biti strpljiv.

Mendeš i suradnici (2020) smatraju da su razne tjelesne aktivnosti u djetinjstvu podloga za razvoj osnovnih pokreta. Kretanje su bitan dio svake dječje igre, a dijete rane i predškolske dobi neprestano se kreće. Pokretnim igrama doprinosi se djetetovu zadovoljstvu i sreći i uljepšava se njegovo djetinjstvo. Pokretnu je igru moguće svrstati u igre s pravilima. U njima dijete spoznaje vlastito tijelo i svoje mogućnosti. Pokretnom se igrom u djece razvijaju motoričke vještine, a djeluje i na ostala razvojna područja.

Klarin (2017) ističe da su kvalitetni odnosi između djeteta i odgajatelja važni za razvoj djetetove kreativnosti. Odgajatelji, kao osobe koje provode puno vremena s djecom, imaju bitnu ulogu u poticanju dječje kreativnosti. Kako bi na što bolji i pristupačniji način pomogli djeci, moraju znati koliko je kreativnost ključna u njihovu razvoju. Dijete koje provodi više vremena igrajući se može imati razvijeniju kreativnost, a značajnu ulogu u tome imaju i roditelji i njihova aktivnost u dječjoj igri.

Kreativnost se može razvijati od najranije dobi, ali uz prave pedagoške uvjete. U Reggio koncepciji ističe se djetetova kreativna priroda, koja je urođena, a oni je nastoje njegovati i razvijati. Dijete u svome okruženju ima slobodu izraziti svoje ideje i svoju kreativnost. Muzej je prostor u kojemu dijete razvija kreativno izražavanje i doživljavanje. U zadnje vrijeme muzeji svoje djelatnike obrazuju kako bi na što bolji način pristupili djeci i prenijeli im znanje te ih zainteresirali. Stručnim pristupom djelatnika u muzeju djeca razvijaju pozitivan stav o posjetima muzejima, a razvijaju i aktivnost, radoznalost, kreativnost, bogatstvo ideja te neovisnost (Nenadić-Bilan i Travirka Marčina, 2016).

Klarin (2017) smatra da je socijalizacija prilagodba na socijalni kontekst u kojoj se usvajaju pravila. Dijete se u procesu socijalizacije uči ponašanju u svojem okruženju. Djetetovi odnosi s vršnjacima imaju bitnu ulogu u njegovu socijalnome i psihološkome razvoju. Klarin (2017) navodi da su odnosi u dijadi i odnosi u skupini dvije različite skupine odnosa s vršnjacima. U takvim odnosima dijete stječe želju za intimnošću i želju za pripadanjem. Djeca u ranoj dobi imaju naglašenu potrebu za druženjem, a prvi odnosi razvijaju se u djetetovoj trećoj dobi života. Djetetu je važno da ga prihvaćaju vršnjaci u skupini i ono se uspoređuje s njima, a djeca koja nisu prihvaćena često su agresivna, usamljena i povučena. Djeca predškolske dobi najčešće kao prijatelja navode dijete s kojim se igraju. Iz toga razloga djeca te dobi igru navode kao oblik komunikacije, a starija djeca navode učenje, zajedničke aktivnosti. Djeca starije dobi intimnost i povjerenje povezuju s prijateljstvom i imaju želju za razmijenjivanjem misli i osjećaja, a agresivnim ponašanjem dolazi do kraja prijateljstva. Parten (1932, prema Klarin, 2017) je opisala razine socijalnoga djelovanja u predškolskomu razdoblju. Nesocijalno ponašanje prva je razina u kojoj je zabilježeno nedovoljno komunikacije. Takvi oblici komunikacije označuju paralelnu igru u kojoj se djeca igraju, ali nisu zajedno. U sljedećoj razini prisutna je udružena igra u kojoj se djeca koriste sličnim predmetima, ali međusobno ne surađuju. Posljednja je razina suradnja, koja ima bitnu ulogu u planiranju zajedničkih ciljeva i aktivnosti. Udružena i suradnička razina kasnije su nazvane socijalnom komunikacijom.

Djetetova socijalizacija započinje rođenjem i traje tijekom čitavoga života. Djeca sama odabiru svoje društvo za igru, a na njihov odabir mogu utjecati različita zanimanja za igru ili sastajanje izvan ustanove. Dječja socijalizacija u grupi može biti teška za odbačeno i zanemareno dijete kojemu je teško započeti igru iako je spremno priključiti se istoj (Došen-Dobud, 2016).

Klarin (2017) smatra da dijete, ubrzo nakon što se rodi, pokazuje prve emocije, a te emocije upozoravaju na opasnost i interakciju s okolinom. One su na početku usmjerene samo prema

majci, ali kasnije se usmjeruju i na ostale osobe i okolinu. Motivirajuće emocionalno okruženje djetetu pruža zdrav emocionalni razvoj koji na početku implicira sigurnost djeteta i roditelja. Ukoliko u ranim razdobljima djetetova života prevladavaju negativne emocije, kasnije to može biti loše za njegovo socijalno i psihološko stanje. Igra djetetu omogućuje razvoj socioemocionalnih kompetencija kojima pripadaju: suradnja, komunikacija, društvenost, empatija, solidarnost. Dijete u igri uči emocije, uči slijediti pravila te komunicirati i surađivati sa svojim vršnjacima. Dijete do prve godine života razvija povjerenje, ne plače kada mu se netko približi, gleda osobu koja mu se obraća te se ljuti, veseli i plače. Od prve do treće godine dijete stvara otpor u kojemu se manifestira nijekanje i odgovor „ne“ prisutan je u svemu. Emocije u toj fazi ne traju dugo i promjenjive su. Dijete teži samostalnosti, a, kada se pokušava kontrolirati, reagira ljutnjom i bijesom. U razdoblju od četvrte do pete godine u djece se pojavljuju prva sviđanja i ona se u toj fazi emocionalno vežu za drugu djecu. Taj period već karakterizira kontrola nad emocijama, posebice u slučaju ljutnje, a samoregulacija sve je naprednija, pogotovo kod kontroliranja zadovoljavanja svojih potreba. Od šeste do sedme godine razvijeno je prepoznavanje emocija ljubavi, sreće i bijesa. Dijete se u procesu igre uči iskazivati emocije, rješavati konfliktno situacije i usklađivati svoje, ali i tuđe potrebe. Samoregulacija je pojam koji se povezuje s igrom. To je važna sposobnost iznimno bitna u vršnjačkoj komunikaciji. Također, igra koja ima ulogu u razvoju emocija jest sociodramska igra. Tom se igrom razvijaju emocionalna sposobnost i razumijevanje kojima se potiče emocionalna regulacija.

2.4. Suvremene klasifikacije dječje igre

Vasta, Haith i Miller (2005, prema Došen-Dobud, 2016) tvrde da se igra može tumačiti s obzirom na socijalnu i spoznajnu razinu. Kada je riječ o spoznajnoj razini, govori se o igrama s pravilima, igrama pretvaranja te funkcionalnim i konstruktivnim igrama. U igri s pravilima djeca već unaprijed imaju određena pravila i smjernice za samu igru. Igra pretvaranja vrsta je igre u kojoj djeca koriste predmete ili osobe kao simbole nečega drugoga i tako proživljavaju svijet odraslih. Funkcionalnom igrom dijete razvija jednostavnije mišićne kretnje s predmetima ili bez njih. Dijete ponavlja radnje i isprobava razne predmete, a samim time razvija svoje funkcije. Konstruktivna igra nalaže da djeca, korištenjem raznih predmeta, od njih stvaraju nešto novo, kao što je na primjer rezanje i lijepljenje papira. U socijalnu razinu, s obzirom na

vrstu igara, ubrajamo samostalnu, povezujuću, promatračku, suradničku i usporednu igru. Samostalna igra već nazivom ukazuje na samostalno dječje igranje bez pokušavanja prilaska drugoj djeci. U povezujućoj igri dolazi do porasta interakcije među djecom i zajedničke igre bez podređenosti grupnome cilju. Promatračku igru opisuje promatranje toga kako se drugi igraju, ali bez djetetova uključivanja u igru. U suradničkoj igri karakteristično je igranje u grupi koja je nastala zbog izvođenja aktivnosti ili ostvarivanja nekoga cilja, a u kojoj su postupci djece usklađeni. Usporedna je igra vrsta igre u kojoj se djeca igraju jedna pored drugih sa sličnim materijalima, ali bez prave suradnje i druženja.

Klarin (2017) smatra da je Hughesova tipologija dječje igre kompleksnija od ostalih klasifikacija, a sastoji se od 16 tipova igara kojima pripadaju: simbolička igra, igra s komunikacijom, dramska igra, lokomotorna igra, duboka igra, imaginarna igra, igra uloga, rekapitulacijska igra, igra objektima, igra fantazije, istraživačka igra, majstorske igre, gruba igra, kreativna igra, socijalna igra te sociodramska igra. Simbolička igra karakterizirana je kao igra s postupnim istraživanjem i razumijevanjem bez rizika uz kontrolu. Igra s komunikacijom vrsta je igre u koju se ubrajaju igre s riječima, šalama i raspravama. U dramskoj igri dijete sudjeluje u dramskom događaju, ali ne mora biti izravno uključeno, a time se smatraju događanja na ulici ili prikazivanja predstava. Lokomotornom igrom djeca razvijaju motoriku skakanjem, penjanjem, preskakanjem i sl. Duboka je igra ona koja se odnosi na ponašanja koja su opasna za dječji život i u tim se igrama dijete suočava sa strahom. Imaginarna igra sadrži suvremena pravila koja ne moraju biti iskorištena. U igri uloga djeca vrlo često uzimaju uloge odraslih i oponašaju ih. Rekapitulacijskom je igrom djetetu omogućeno istraživati povijest, priče i porijeklo. Igra objektima podrazumijeva fizičke vještine i sposobnost koordinacije u osmišljavanju novih oblika. U igrama fantazije dijete se koristi informacijama iz stvarnoga života koje je naučilo i, na svoj način, vizualizira stvarnost. Istraživačka igra obuhvaća dječja ponašanja kao što su: lupanje, upravljanje raznim predmetima i bacanje. Majstorska je igra ona koja se igra na otvorenome, van kuće, a u kojoj djeca kopaju rupe, izgrađuju stvari i dr. Gruba igra ne mora se odnositi konkretno na nasilje i udaranje, ali podrazumijevaju se naguravanja, čupanja, škakljanja... U kreativnoj igri dijete se koristi imaginacijom proicirajući nove ideje i dizajnirajući. Socijalna igra uključuje igru s pravilima i u njoj sudjeluje veći broj djece, a djeca postižu zajednički cilj. U sociodramsku igru uključena su stvarna iskustva, a djeca primjenjuju igru mame i tate ili odlaska u trgovinu.

3. Odgajatelj

Šagud (2002) naglašava da je odgajatelj poslije roditelja/skrbnika prva osoba odgovorna za odgojno-obrazovni razvoj djeteta. Njegov je zadatak osmišljavanje igre, zanimacije, uređenje prostora, nabavljanje svih sredstava i on pri tome vodi dokumentaciju o razvoju djece kako bi sam program što više prilagodio njihovim potrebama. Državni pedagoški standard (2008) ističe da je odgajatelj stručno osposobljena osoba za odgojno-obrazovni rad s djecom u dječjem vrtiću. Odgajatelj planira, vrednuje i kreira odgojno-obrazovni rad u dogovorenome razdoblju. On zadovoljava dječje svakodnevne potrebe i njihove razvojne zadaće i potiče razvoj svakoga djeteta prema njegovim individualnim mogućnostima i sposobnostima. Kako bi što bolje shvatio dijete i motivaciju njegovih postupaka, odgajatelj surađuje s roditeljima i svim stručnim osobama odgovornim za odgoj djece rane i predškolske dobi. Od odgajatelja se očekuje pripremanje, sakupljanje, razmišljanje, planiranje, praćenje razvoja, dokumentiranje, poticanje i motiviranje djeteta i cijele grupe, ali i briga o funkcionalnome uređenju prostora za izvođenje raznih dječjih aktivnosti. U prvim će fazama odgajatelj djetetu davati poticaj i pomoć verbalno, ali to ne umanjuje djetetovu samostalnost jer će u sljedećoj igri dijete samo pokušati pronaći rješenje na temelju odgajateljeve prethodne pomoći.

3.1 Uloga odgajatelja u pripremi igrovnog okruženja

Igra doprinosi kvaliteti dječjega razvoja. Igrama, djeca istražuju svoj svijet, iskušavaju nove uloge, rješavaju probleme i izražavaju se (Slunjski, 2015). Fiechtner i Albrecht (2019) smatraju da odgajatelji mogu podržati igru usmjerenu prema djeci pružajući im dovoljno vremena za istraživanje svojih ideja i omogućujući im da ih vježbaju samostalno i s vršnjacima u dobro isplaniranome, sigurnome okruženju, i u zatvorenome i na otvorenome prostoru. Fiechtner i Albrecht (2019) tvrde da djeca također vole kada im se odrasli pridruže ili gledaju kako se igraju, pažljivo slušajući njihove znakove o tome kada se pridružiti i kada, umjesto toga, samo promatrati.

Prema Klarin (2017) odgajatelj bi svoju ulogu trebao usmjeriti manje zastupljenim oblicima bogaćenja dječje simboličke igre. Neke bi od uloga odgajatelja, bez obzira na njihovu pozitivnu ulogu, trebale biti shvaćene tek kao etapa u poticanju dječje igre. Tarman i Tarman (2011)

smataraju da je bitno da je odgajatelj fleksibilan, a to je još jedna činjenica koju treba uzeti u obzir kada je u pitanju odgojno-obrazovni proces s djecom. Ako su djeca sretna i zabavljaju se u igri, odgajatelji bi to trebali razumjeti i pustiti ih da dovrše svoju igru. Odgajatelj, u procesu dječje igre upoznaje različite vrste učenja djeteta i na raspolaganju mu stoje različite vrste medija kako bi lakše razumio djetetovo ponašanje.

Klarin (2017) ističe da na djetetovo ponašanje tijekom igre znatno utječu odgajatelj i njegova interakcija s djetetom, vrsta programa, socioemocionalna klima, vremenska i prostorna organizacija. Važno je naglasiti da je indirektno sudjelovanje odraslih osoba u dječjim igrama od velike važnosti jer se na taj način dijete uči zajedništvu i suradnji te vlastitoj vrijednosti. Direktno sudjelovanje zrele osobe rezultira ograničavanjem djetetove kreativnosti i socijalnih vještina pa sama igra gubi smisao. Šagud (2002) kaže da je poticanje pozitivnih socijalnih odnosa povezano s djetetovom emocionalnom sigurnošću, a kognitivna aktivnost djeteta povezana je s kreativnom igrom koju potiče odgajatelj. Odgajatelji svoju interakciju spontano prilagođavaju potrebama i interesima djeteta. Radi postupnoga odgajateljeva poticanja djece na samostalnu i slobodnu igru zadatak u sudjelovanju odgajatelja u dječjoj igri trebao bi biti „učenje načina igranja“.

Osiguravanjem igrovnoga okruženja odgajatelj pogoduje svestranome razvoju djeteta na govornome, intelektualnome, spoznajnome i praktičnome stupnju. Odgajatelj svojom organizacijom prostora i bogatom ponudom materijala potiče razvoj dječje koncentracije, interesa i upornosti, a smanjuje nepoželjne dječje oblike ponašanja. Odgajatelji se u takvim situacijama često iznenade djetetovom sposobnošću dogovaranja, komuniciranja i maštovitosti (Sindik, 20018). Sindik (2008) tvrdi da odgajatelj treba stvarati poticajno okruženje za djetetovo dinamično učenje, treba uzimati u obzir djetetove interese i potencijale i omogućiti mu interakciju s materijalima i ostalom djecom. Uloga je odgajatelja u poticajnome okruženju pomoći djetetu postaviti prava pitanja na koja će ono poslije samostalno tražiti odgovore, umjesto da mu ih daje odgajatelj. Treba kreirati okruženje za dječje aktivnosti u kojemu će djeca samostalno otkrivati i istraživati specifičnosti materijalnih i socijalnih potencijala. Odgajatelj djetetu pruža bogatu ponudu raznih materijala pomoću kojih djeca dolaze do informacija, rješavaju probleme i proširuju svoje znanje. Materijal djecu treba motivirati na provjeravanje vlastitih razmišljanja i zaključaka o problemima koji ih zanimaju te im olakšati interakciju s vršnjacima o novim spoznajama i idejama. On treba osmisliti okruženje tako da se razvijaju dječja neovisnost, samoregulacija, suradnja, razgovor, istraživanje i uvažavanje tuđih mišljenja.

Šagud (2002) smatra da način na koji odgajatelj organizira i osmišljava igru potvrđuje zaključak o generalnom pristupu dječjim aktivnostima. Za vrijeme dječjih slobodnih aktivnosti kada djeca ne znaju što bi radila i kada vlada galama, odgajatelj počinje slagati vlak pomoću stolica ili nešto što je organizirao kako bi neizravno inicirao temu igre. Čak i u tim uvjetima, odgajatelj uspijeva potaknuti interes djece jer, u tim trenucima donosi razna sredstva koja će pridonijeti razvoju igre i pokušava je neizravno obogatiti.

3.1.1. Igrovni poticaji

Mendeš i suradnici (2020) tvrde da se dječja igra odvija u raznim okolnostima i okruženju kao što su: obitelj, igralište, vrtić, dvorište, ali najveće je poticajno okruženje dječji vrtić. Dijete svoje iskustvo obogaćuje komunikacijom pomoću kroz materijalnih i socijalnih poticaja. Veliku se važnost pridaje temeljnim koncepcijama koje se zasnivaju na slobodi i samostalnosti u izboru aktivnosti. Usmjereni su na dijete i zalažu se za razvoj dječjih sposobnosti i njihove slobode.

Došen-Dobud (2005) smatra da se unutar vrtića treba nalaziti onoliko materijala koliko je potrebno da zadovolji dječje individualne interese i potrebe, a u to ubraja i ono osnovno, poput vode, magneta, pijeska, tijesta... Događaju se i situacije u kojima dolazi do konflikata jer djeca u isto vrijeme žele iste predmete, kojih nema dovoljno, ali oni znaju iznenaditi svojom inventivnošću kada željeni predmet zamijene drugim, sličnim i tako zadovolje svoju potrebu. Vanjski prostor također se sastoji od brojnih poticajnih materijala, kao što su: penjalice, tobogani, pješčanici, kućice i šatori, prostor za istraživanje vodom i pijeskom i sl. Vanjski su prostori izrazito pogodni za motorički razvoj djece.

Došen-Dobud (2016) ističe elemente koji dječji vrtić čine poticajnim mjestom. U toj su skupini igračke raznovrsnih osobina i namjena koje kada dođu u dječje ruke, postaju izvor energije u njihovu razvoju. Mendeš i suradnici (2020) smatraju da je dječji vrtić mjesto u kojemu se potiče, proširuje i razvija dječja igra. Veliko značenje pridaje se izgradnji kvalitetnoga okruženja u vrtiću s raznim centrima i kutcima primjerenima za dječje potrebe i aktivnosti, a koji su opremljeni raznovrsnim materijalima i igračkama. Kvalitetno okruženje potiče djecu na stvaranje, učenje i zabavu. Došen-Dobud (2016) ističe da se u centru za obiteljske i dramske igre nalaze igračke koje osiguravaju simboličku obnovu djetetova obiteljskoga života i njegova okruženja, a uz njih se nalaze i kućni ljubimci. Djeca vole igre sa životinjama, koje kod njih potiču i razvijaju maštu, kao što su npr. dinosauri. Centar za čitanje sadrži brojne slikovnice,

priče i enciklopedije koje bude veliki interes kod djece. Osim tih poticajnih predmeta u tome se centru može se naići na video kazete, audio kazete, foto-albume, CD-ove s raznim pričama, kompjutere, projektore i, tablete koji također potiču i razvoj djetetovih informativnih kompetencija. Predmeti poput lego-kocki i drvenih kocki nalaze se u centru za didaktičke igračke i materijale. Tome centru pripadaju i poticajni materijali poput mozgalica, dopunjalke, slagalica i različitih predmeta za rastavljanje. Likovni centar djeci pruža raznovrstan materijal za likovno stvaranje i izražavanje. U njemu se nalaze ljepilo, škare, razni papiri, kolaž, mape, tempere, bojice, a poželjno je da se isti nalazi u blizini sudopera kako bi djeci bio nadohvat ruke. Mirni centar mjesto je koje je odmaknuto od ostalih centara, ograđeno nekakvim zatorom, kako bi se dijete moglo izolirati ukoliko mu je to potrebno. Centar je ugodan i miran, a djeca često znaju uzeti knjige ili slikovnice i ondje ih čitati. Istraživački centar vrlo je zanimljiv i poučan. Djeca u njemu stječu razne spoznaje i vještine, poput sadnje i brige o biljkama, istražuju vodu i pijesak, koriste mikroskope, epruvete, vage, povećala. Glazbeni centar potiče djecu da se kreativno izražavaju glazbom. Izrađuju razne instrumente od najrazličitijih materijala i uče kako se njima koristiti. Također uče ritam, metar i melodiju te razvijaju slušnu percepciju.

Došen-Dobud (2016) ističe socijalne poticaje bitne u dječjem razvoju. Vrtići znaju ugostiti žonglere, mađioničare, zabavljače, vatrogasce, policajce, medicinske sestre i mnoge druge koji potiču djecu na radost, smijeh i obogaćuju ih novim spoznajama. Vrlo su vrijedni posjeti vrtiću onih kazališnih skupina koje za djecu pripremaju i održavaju razne predstave. Na taj način dožive umjetnost i nauče nešto više o njoj. Korisne razgovore s djecom znaju obavljati i kipari, likovni umjetnici, slikari i keramičari, a posebno književnici koji stvaraju dječja djela. Posjete raznim radionicama, likovnim atelijerima i kazalištima mogu biti poticaj djeci da se iskušaju u kreiranjima koja će ih približiti umjetnosti. Roditelji se također mogu uključiti u zajedničke radionice u kojima djeci mogu predstaviti svoja zanimanja i približe ih s njima upoznati. Ovo su samo neki od materijalnih i socijalnih poticaja u dječjem vrtiću, a dijete će već od prvoga dana steći dojam kako tu ima puno interesantnoga materijala i sadržaja koji će imati priliku istražiti.

3.2 Odgajatelj kao promatrač

Badurina (2015) tvrdi da odgajatelj promatra dječju igru zbog ponašanja, radnji i dječjih interakcija tijekom igre što mu daje prikaz njihovih sposobnosti i vještina, a na temelju toga odgajatelj kreira poticaje kako bi se pravilno razvijale dječje kompetencije. Promatranjem odgajatelj uočava zabavne, promišljene i zanimljive situacije u dječjoj igri pomoću kojih planira daljnji rad i poticaje u skladu s njihovim interesima i mogućnostima. Promatrajući dječju igru odgajatelj primjećuje u kolikoj su mjeri djeca zainteresirana za igračke i materijale koji su im ponuđeni. Tako može naučiti kako se i na koji način uključiti u dječju igru i potaknuti ih na surađivanje, pregovaranje i rješavanje situacija. Uočavanjem dječjih interesa poželjno je da odgajatelj informacije podijeli sa svojim kolegama i vrati ih na način da s djecom ulazi u dijaloge, ponudi im materijale i razne strategije pomoću kojih djeca šire svoje ideje, preoblikuju ih i kombiniraju. Uspjeh odgajatelja također ovisi o njegovim vještinama promatranja u kojima bi trebao uočiti određene vještine i ponašanja kod djece u igri. Na takav način odgajatelj bolje razumije djecu i zna ih podržati.

Šagud (2002) smatra da se odgajatelj može naći i u ulozi pasivnoga promatrača, a igru prekida pitanjima koja su nerijetko izvan teme igre. Kada je odgajatelj u položaju pasivnoga promatrača igre bez verbalnih i neverbalnih reakcija, nedostaje interesa i konkretnoga plana igre. Odgajatelj napušta igru prije samoga kraja bez ostvarene čvrste forme, a nepostojani interes kod djece i manjak odgajateljevih reakcija dovodi do prekida igre. Kada odgajatelj preuzme ulogu pasivnoga promatrača, to se odražava na dječju igru i socijalno-emocionalne odnose u odgojnoj grupi. Kod odgajatelja je vrlo bitno da razvija kvalitetu interakcije i komunikacije s djecom kako bi njihov razgovor, a i razgovor samih vršnjaka u igri i van igre tekao što lakše, a, pravom reakcijom i promatranjem dječje igre odgajatelj može biti osoba koja će produžiti njeno trajanje.

3.3 Odgajatelj kao zainteresirani promatrač i suigrač

Kao koordinator i voditelj dječje igre odgajatelj je usmjeren na obogaćivanje i proširivanje djetetovih spoznaja nužnih za „normalno“ odvijanje igrovnoga scenarija. Izraženost ove kategorije djelomično je opravdana jer je odgajatelj najčešće usmjeren na prostornu organizaciju za igru, koja omogućuje nesmetano ostvarenje djetetovih ideja (Šagud, 2002). Šagud (2002) ističe da odgajatelj, kao zainteresirani promatrač i suigrač, pokušava sadržajno obogatiti igru i podići je na višu razinu, odnosno onu socijalnu, intelektualnu i strukturalnu. Također, pokušava djeci osigurati što kvalitetniji prostor za igru i predviđa stanja

koja mogu dovesti do međusobnih sukoba i u njih se učinkovito uključuje kako bi ih spriječio. Pozitivno ponašanje odgajatelja uvelike utječe na analiziranje dječje igre i primjenu djetetovih ideja za njenu interpretaciju. Djetetovo iniciranje komunikacije s odgajateljem pokazuje kvalitetu njihove komunikacije. Kvalitetan odnos odgajatelja prema dječjoj igri i njegov interes potiču djecu da riječima izraze svoju aktivnost i da imaju izraženu potrebu s odgajateljem komentirati o sadržaju igre, radnjama i ulogama. Odgajatelj kao promatrač djeci ostavlja slobodu u osmišljavanju igara uz povremene intervencije ako dođe do konfliktnih situacija. Tada usmjeruje sukob na smisleno ponašanje bez pretjeranoga kažnjavanja i uplitanja djeteta. Izvjesna je preporuka odgajatelja za oblikovanje sadržaja igre nužna.

Odgajatelj u ulozi suigrača koju ponekad preuzima ima više opcija kod održavanja kontinuiteta igre i osmišljavanja scenarija igre bez nametanja (Šagud, 2002). Šagud (2002) tvrdi da se odgajatelj uključuje u igru uloga s djecom preuzimajući ulogu pomoću koje sugerira model koji će djeca kasnije uvrstiti u svoju igru i svojom ulogom obogaćuje dječju igru. U počecima igre odgajateljeva je namjera oblikovati igrovno ponašanje djece koja su u zajedničkoj igri, a pitanja za djecu usmjerena su na dobivanje informacija o uvjetima za daljnji tijek igre. Djeca će imati češću i slobodniju komunikaciju s odgajateljem ukoliko je uloga odgajatelja u igri manje izražena i prirodnijega karaktera.

3.4 Odgajatelj kao voditelj

Šagud (2002) ističe kako su najviše zastupljene kategorije kojima odgajatelj određuje pravila igre ili samu radnju. Podsjećanje djece na pravila ponašanja tijekom igre može biti vrlo korisno i može pridonijeti razvoju igre u organizacijskomu i sadržajnomu smislu. Ne treba pretjerivati u pridržavanju pravila i inzistirati na fotografskome prikazivanju stvarnosti jer to može demotivirati djecu za igru i kod djece povećati njihovu nesigurnosti. Odgajatelj je za vrijeme igre dosta aktivan, usmjeruje, prati igru i već unaprijed ima razrađen plan i scenarij igre. Određuje koje će se uloge igrati i kojemu će djetetu pripasti koja uloga. Prostor je vrlo organiziran, kao i materijale i radnju igre, propisuju ga odgajatelji. Djeca su tako organizirani način igre od strane odgajatelja vrlo dobro prihvatila. Također odgajatelj ponekad zna vrlo strogo voditi igru bez prevelike dječje uloge u razvijanju igre. Umjesto toga trebao bi manje intervenirati tijekom igre i djeci prepustiti malo više slobode, izbjegavati nametanje igrovnih radnji, ne namijenjivati uloge prije same igre bez njihova znanja i pitanja i prihvaćati dječje ideje i na njima graditi daljnu bogatiju igru.

Šagud (2002) smatra da odgajatelj rijetko namjerava neizravno obrazlagati dječju igru što može ukazivati na to da je njegova pozornost manje usmjerena na samu kvalitetu dječje igre, a više na vanjske čimbenike, kao što su: red, konflikti i disciplina. Odgajateljeva nezainteresiranost za ponašanje djece u igri i povremeno uključivanje sa zahtjevima nevezanima za igru, djecu odbija da s odgajateljem stupe u kontakt i nemaju ga potrebu informirati o svojoj igri. Takav odgajateljev pristup dječjoj igri može dovesti do djetetovih minimalnih inicirajućih interakcija. Interesom odgajatelja za dječju igru i njegovom neizravnom ulogom koordinatora igre povećao bi se broj interakcija koje djeca iniciraju, a to bi potaknulo djecu da se informiraju kod odgajatelja o igri.

3.5 Dokumentiranje dječje igre kao polazište za razumijevanje i poticanje razvoja dječje igre

Usmjerenost na razumijevanje djeteta naglašava važnost svrhovite pedagoške dokumentacije. Odgajatelj dokumentiranjem djetetove aktivnosti, pokušava što bolje razumjeti dijete te otvara mogućnost napretka odgojno-obrazovnog procesa, s naglaskom na razmišljanje o vlastitim mislima. Metakognicija podrazumijeva znanje, analizu i razumijevanje osnovnoga znanja i misaonih procesa. Kao što dijete počinje istraživati svoje okruženje tako i odgajatelj treba početi istraživati svoj način rada i pri tome ne težiti samo promatranju djetetove aktivnosti već podizanju svijesti te iste. U tome veliku važnost ima pedagoška dokumentacija, jer da bi se promijenio, točnije unaprijedio, način rada treba biti svjestan dosadašnjega. Vođenjem bilješki o djetetovim aktivnostima omogućuje se uvid u to čime je dijete bilo potaknuto i od kakvih je iskustava polazilo, a samim time i više razumijevanja za određeni dječji postupak. Ovakvim se pristupom daje prednost shvaćanju djetetove perspektive za razliku od tradicionalnoga gdje je naglasak bio na djetetovu razumijevanju objašnjenja odrasle osobe. „Tradicionalni pristup djetetu, koji je djecu marginalizirao kao bića, podredivši ih racionalnosti odraslih u suvremenom pedagoškom okruženju mijenja se u smjeru afirmacije pozitivnog iskustva učenja djece.“ (Hajdin, 2018, str.131).

Hajdin (2018) ističe da je važno naglasiti da i sama djeca imaju razvijenu metakogniciju, što omogućuje djelovanje na njihov proces učenja, a što cjelovito može promijeniti pojam obrazovanja. Ako se na učenje gleda kao na složeni psihički proces promjene ponašanja na osnovi usvojenoga znanja i iskustva, onda je uloga odgajatelja prvenstveno približiti djetetu postojeća znanja, u čemu uvelike može pomoći pedagoška dokumentacija. S gledišta djeteta,

na bilješke koje odgajatelj vodi može se gledati kao i na neku vrstu podsjetnika jer dijete, u svakome trenutku, može pratiti razvoj svojih aktivnosti, a samim time i vlastitoga razmišljanja. Ne smije se zaboraviti spomenuti važnost dokumentiranja i za same odgajatelje i roditelje, koji, razmjenjivanjem vođenih bilješki i različitih iskustava mogu napredovati te se profesionalno unaprijediti. Roditeljima je na takav način puno lakše razumijeti vlastito dijete i njegov način razmišljanja čime razvijaju svoje pedagoške kompetencije.

5. Zaključak

Dječja je igra nužna za psihološki, biološki i socijalni odnosno za cjelokupan djetetov razvoj. U igri dijete upoznaje sebe i okolinu u kojoj se nalazi te razvijaju kritičko i logičko mišljenje. Ona je važna za zdrav rast i razvoj djece jer nosi brojne pozitivne značajke. Dokumentiranjem dječje igre odgajatelj, ali i ostali suradnici, mogu pratiti tijekom djetetova razvoja i samo dijete može imati uvid u svoje radove i dokumentaciju. Roditeljima je na taj način puno lakše razumjeti dijete i njegova razmišljanja, a razmjenjivanjem bilješki s odgajateljem, oboje se mogu profesionalno unaprijediti. Od odgajatelja se, u pristupu prema radu, zahtijeva pripremanje, sakupljanje, razmišljanje, planiranje, praćenje razvoja, dokumentiranje, poticanje i motiviranje djeteta i cijele grupe. Odgajatelj bi trebao biti fleksibilan i cijelo vrijeme biti u interakciji s djecom. Kvalitetan odgajatelj ima razvijene socijalne kompetencije koje mu olakšavaju konstruktivnu, otvorenu i dvosmjernu komunikaciju s djetetom. Istodobno potiče dječju inicijativu i kreativnost. Odgajatelj treba znati procijeniti kada se uključiti u dječju igru bez da remeti sam tijekom igre, a pozitivno ponašanje odgajatelja uvelike utječe na analiziranje dječje igre i primjenu djetetovih ideja za njenu realizaciju. Odgajatelj kao promatrač, odgajatelj kao zainteresirani promatrač i suigrač i odgajatelj kao voditelj samo su tri od mnogih uloga koje pripadaju odgajatelju. Odgajatelj bi trebao biti osoba koja promatra djecu i njihovu igru i zna kada i kako im pristupiti, a da ih se ne ometa. Isto tako, poželjno je da odgajatelj kao suigrač obogaćuje dječju igru i pruža im mogućnost razvoja igre. On proširuje sadržaj u kojemu djeca nalaze potencijal za daljnji tijekom igre u kojemu uživaju uz odgajateljevo praćenje. Odgajatelj, kao voditelj, potiče dogovore s djecom, aktivan je i prati njihovu igru, ali zna biti i negativnosti koje su vidljive ukoliko odgajatelj previše intervenira i ne pušta im dovoljno slobode u tijeku igre.

Literatura

1. Badurina, P. (2015). Uloge odgojitelja u simboličkoj igri djece rane dobi. *Napredak*, 156 (1-2), 47-75. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/166156> (Pristupljeno 6. 7. 2021.)
2. Došen-Dobud, A. (2005). *Malo dijete veliki istraživač*. Zagreb: Alinea.
3. Došen-Dobud, A. (2016). *Dijete-istraživač i stvaralac*. Zagreb: Alinea.
4. Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe. NN 63/2008
Preuzeto s https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_06_63_2128.html
(Pristupljeno 6. 7. 2021.)
5. Duran, M. (2001). *Dijete i igra*. Jastrebarsko: Naklada slap.
6. Fiechtner, J.C. i Albrecht, K.M. (2019). The teacher's role in supporting child-directed play. *He Kupu*, 6 (2), 3-7.
7. Hajdin, Lj. (2018). Pedagoška dokumentacija kao jedan od alata razvoja metakognicije djece. U: Višnjic Jevtić, A., *Zajedno rastemo* (str. 127-133). Čakovec: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
8. Jurčević-Lozančić, A. (2017). *Socijalne kompetencije u ranom djetinjstvu*. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
9. Klarin, M. (2017). *Psihologija dječje igre*. Zadar: Sveučilište u Zadru. Preuzeto s http://www.unizd.hr/Portals/41/elektronicka_izdanja/Psihologija_djecje_igre.pdf?ver=2017-09-08-103902-427 (Pristupljeno 23. 5. 2021.)
10. Koritnik, M. (1978). *2000 igara*. Zagreb: Naša djeca.
11. Mendeš, B., Marić, Lj., Goran, Lj., (2020). *Dijete u svijetu igre*. Zagreb: Golden marketing- Tehnička knjiga.
12. Miljak, A. (2015). *Razvojni kurikulum ranog odgoja: model Izvor II: priručnik za odgojitelje i stručni tim u vrtićima*. Zagreb: Mali Profesor.
13. Nenadić-Bilan, D. i Travirka Marčina, K. (2016). Promatranje likovnog djela u muzeju kao poticaj stvaralačkom izražavanju djece predškolske dobi. U: Mendeš, B. i Ivon, H., *Dijete, igra, stvaralaštvo* (str. 129-140). Zagreb: Filozofski fakultet u Splitu.
14. Peteh, M. (2018). *Radost igre i stvaranja*. Zagreb: Alinea.
15. Sindik, J. (2008). Poticajno okruženje i osobni prostor djece u dječjem vrtiću. *Metodički obzori*, 3(2008)1 (5), 143-154. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/25807> (Pristupljeno 6. 7. 2021.)
16. Slunjski, E. (2015). *Izvan okvira*. Zagreb: Element.
17. Slunjski, E. (2016). *Izvan okvira 2*. Zagreb: Element.

18. Šagud, M. (2002). *Odgajatelj u dječjoj igri*. Zagreb: Školske novine.
19. Tarman, B., i Tarman, I. (2011). Teachers' Involvement in Children's Play and Social Interaction. *Ilkogretim Online*, 10(1).
20. Visković, I., Sunko, E., Mendeš, B. (2019). Children's Play – The Educator's Opinion. *Education Sciences*, 9(4):266.

Sažetak

Dijete ima iskonsku potrebu za igrom i zato je to najbolji način za djetetovu samoaktualizaciju u svim poljima. Roditelj ima najznačajniju ulogu u djetetovu životu jer je prva osoba s kojom dijete stupa u kontakt i zato on treba dobro poznavati sebe kako bi bio što bolji primjer djetetu. Ništa manje važnu ulogu ima i odgajatelj koji treba nastojati što bolje razumjeti dijete i prilagoditi se djetetovim potrebama. Komunikacija odgajatelja s djetetov bitan je čimbenik u djetetovu razvoju, kako bi dijete imalo što slobodniju i opušteniju igru i interakciju. Bitno je dokumentirati djetetov rad za što bolje praćenje djetetova razvoja te kako bi roditelji mogli imati uvid u njegova razmišljanja. Na takav način odgajatelj može prilagoditi aktivnosti djetetu. Uloge koje odgajatelj ima jesu: odgajatelj kao pasivni promatrač, odgajatelj kao zainteresirani promatrač i suigrač i odgajatelj kao voditelj.

Ključne riječi: *odgajatelj, dijete, igra*

Abstract

The child has a primal need for play and that is why it is the best way for the child to self-actualize in all fields. The parent has the most important role in the child's life because he is the first person with whom the child comes into contact and therefore the parent needs to know himself well in order to be a better example to the child. No less important is the role of the educator who should try to better understand the child and adapt to the child's needs. The educator's communication with the child is an important factor in the child's development in order for the child to have as free and relaxed play and interaction as possible. It is important to document the child's work in order to better monitor the child's development and so that parents can have an insight into the child's thoughts. In this way, the educator can adapt the activities to the child. The roles that the educator has are the educator as a passive observer, the educator as an interested observer and teammate, and the educator as a leader.

Keywords: *preschool teacher, children, play*

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Lana Čeko, kao pristupnik/pristupnica za stjecanje zvanja sveučilišne prvostupnice Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, izjavljujem da je ovaj završni/diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitoga rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio završnog/diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 14. srpnja 2021.

Potpis
Lana eko

IZJAVA O POHRANI
ZAVRŠNOG/DIPLOMSKOG/SPECIJALISTIČKOG/DOKTORSKOG RADA
(PODCRTAJTE ODGOVARAJUĆE) U DIGITALNI REPOZITORIJ FILOZOFSKOG
FAKULTETA U SPLITU

Studentica: Lana Čeko

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Pedagogija

Naslov rada: Uloge odgajatelja u dječjoj igri

Vrsta rada: Završni rad

Mentor/ica rada: Doc. dr. sc. Ivana Visković

Članovi Povjerenstva: Doc. dr. sc. Branimir Mendeš, Ante Grčić

Ovom izjavom potvrđujem da sam autor/autorica predanog završnog/diplomskog/specijalističkog/doktorskog rada (zaokružite odgovarajuće) i da sadržaj njegove elektroničke inačice u potpunosti odgovara sadržaju obranjenog i nakon obrane uređenog rada. Slažem se da taj rad, koji će biti trajno pohranjen u Digitalnom repozitoriju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu i javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama *Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju*, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17), bude:

a) rad u otvorenom pristupu

U slučaju potrebe (dodatnog) ograničavanja pristupa Vašem ocjenskom radu, podnosi se obrazloženi zahtjev nadležnom tijelu u ustanovi.

Mjesto, nadnevak: Split, 14. srpnja 2021.

Potpis studentice:

Lana eko

POTVRDA O LEKTURI

Lana Čeko

Uloge odgajatelja u dječjoj igri

Završni je rad lektoriran prema pravilima
hrvatskoga jezika.

Ema Bodrožić-Selak, mag.educ

Split, 12. srpnja 2021.

E-POŠTA

evukorepa@gmail.com

KONTAKT TELEFON

097 715 59 84